

Frágreiðing frá Barnaverndarstovu Føroya fyri árið 2017

- grundað á hagtøl frá barnaverndartænastunum og
Fosturforeldraskipanini

Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar

Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu

Barnaverndartænastan við Skálafjørðin

Barnaverndartænastan í VEKS

Barnaverndartænastan í Vágum

Barnaverndartænastan í Tórshavnar kommunu

Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur

Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna

Innihald

1. HAGTØLINI OG BARNAVERNDARSTOVAN.....	3
2. UPPBÝTIÐ Í BARNAVERNDARTÆNASTUR.....	4
3. SKRÁSETING AV MÁLUM	6
4. HVUSSU BYRJA BARNAVERNDARMÁLINI?	9
5. FÍGGING – KOSTNAÐUR AV BARNAVERND	14
6. FOSTURFORELDRASKIPANIN.....	19

1. Hagtølini og Barnaverndarstovan

Barnaverndarøkið varð skipað av nýggjum 1. januar 2006, við tað at málsøkið var flutt frá landinum til kommunurnar at umsita. Við hesi umlegging fylgdi ein nýggj ábyrgd, sum kommunurnar í stóran mun hava tikið upp á seg í samstørvum eftir einum felags leisti, ið tryggjar munagóð framtøk í teimum fyriskipanum, sum verða settar í verk. Um somu tíð, sum málsøkið varð yvirtikið, stovnaðu kommunurnar í felag Barnaverndarstovu Føroya, sum skal:

- arbeiða fyri at styrkja og samskipa barnaverndarøkið í landinum
- virka sum ráðgevi hjá landsstýrismanninum viðvíkjandi stevnumiðum á barnaverndarøkinum
- vegleiða og ráðgeva barnaverndartænastunum í almennum spurningum viðvíkjandi viðgerð av barnaverndarmálum
- veita barnaverndartænastunum undirvísing viðvíkjandi uppgávum teirra sambært barnaverndarlógini
- skipa og umsita fosturforeldraskipanina
- syrgja fyri menning á økinum
- savna saman og umsita hagtøl á økinum

Seinni hevur Barnaverndarstovan eisini fingið umsitingina av SSP-samstarvinum um hendi, eins og at hon stendur fyri virkseminum í Barnahúsinum.

Endamálið við hagtølunum

Síðan Barnaverndarstova Føroya varð sett á stovn, hevur verið arbeitt miðvíst við at fáa til vege hagtalstilfar.

Endamálið við innsavningini av hagtølum er at betra um grundarlagið fyri avgerðum á barnaverndarøkinum, umframt at geva leiðslunum, ið varða av barnaverndarøkinum, eina so rættvísandi mynd av støðuni hjá einstøku barnaverndartænastunum, sum til ber. Taltílfarið, sum fæst burtur úr upplýsingunum, kann eisini nýtast sum grundarlag hjá kommununum, tá tær leggja sítt virksemin til rættis.

Sambært barnaverndarlógini hava allar barnaverndartænastur í landinum skyldu at lata upplýsingar um barnaverndarmál til Barnaverndarstovu Føroya. Hetta er ein umráðandi áseting, ið gevur Barnaverndarstovuni møguleika at fáa eitt gott yvirlit av virkseminum kring landið, og hvussu hetta kann mennast og gerast enn dyggari.

Trygd

Tað er av størsta týðningi, at hagtølini eru so eftirfarandi sum møguligt, og at skrásettu upplýsingarnar í barnaverndarmálum ikki koma óviðkomandi í hendi. Upplýsingarnar verða einans nýttir til hagtøl og vísindalig endamál. Tí er eisini stórir dentur lagdur á, at starvsfólkini í einstøku barnaverndartænastunum vísa umhugsni og ansni í sambandi við hagtalsarbeiðið.

Rættleiki

Fyri at tryggja, at upplýsingarnar í hesi frágreiðing eru rættar, er hendan frágreiðing, eins og undanfarin ár, send øllum barnaverndartænastunum til ummælis, gjøgnumgongd og góðkenning, áðrenn hon er almannakunngjørd.

Barnaverndarstova Føroya, juli 2018

Oddbjørg Balle, leiðari

2. Uppbýtið í barnaverndartænastur

Landið er býtt upp í 8 *barnverndartænastur*, sum er felagsheitið fyri barnaverndarnevnd og barnaverndarumsiting. 7 av teimum 8 barnaverndartænastunum arbeiða í samstarvsøkjum. Bert Tórshavnar kommuna hevur sína egnu barnaverndartænastu einsamøll.

Samstarvsøkini skulu sambært lógini skipast samsvarandi eindunum í lógini um sjálvbodnar kommunusamanleggingar og kommunal samstørv í sambandi við lógarbundnar uppgávur. Samstarvsøkir kunnu samstarva um felags barnaverndarnevnd, og skulu samstarvsøkini tå vera samfeld landafrøðiliga ella samferðsluliga. Tó kann landsstýrismaðurin loyva, at fleiri barnaverndarnevndir verða skipaðar innan einstøku samstarvsøkini, treytað av, at tað í minsta lagi eru 3.000 íbúgvar fyri hvørja barnaverndarnevnd.

Uppbýtið í barnaverndatænastur í 2017

Barnaverndarøki	Kommunur
Barnaverndartænastan fyri Norðuroyggjar	Fugloyar Klaksvíkar Kunoyar Viðareiðis Hvannasunds
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	Eystur Fuglafjarðar
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	Nes Runavíkar Sjóvar
Barnaverndartænastan í VEKS	Vestmanna Eiðis Kvívíkar Sunda
Barnaverndartænastan fyri Vága- og Sørvágs kommunur	Vága Sørvágs
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	Tórshavnar
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	Skopunar Sands Skálavíkar Húsavíkar Skúvoyar
Barnaverndartænasta fyri Suðuroynna	Hvalbiar Tvøroyrar Fámjins Hovs Porkeris Vágs Sumbiar

3. Skráseting av málum

Við árslok 2017 vóru 870 barnaverndarmál virkin kring landið.

Barnaverndarmál eru í sjálvum sær ymisk, og munur er á, hvussu umfangandi einstøku barnaverndarmálini kunnu vera. Málini snúgva seg oftast um vanliga ráðgeving og fyrirbyggjandi tiltøk, men eisini kunnu meira álvarslig inntriv koma fyri, har talan er um børn, sum verða sett heiman móti viljanum hjá foreldrunum. Talan er tá um eina eina sonevnda umsorganaryvirtøku uttan samtykki.

Tað ber sostatt illa til at samanbera støðuna hjá barnaverndartænastunum kring landið einans út frá, hvussu nógv mál tær hava ábyrgd av. So hvørt vísa hagtølini ár um ár tó, um talið av barnaverndarmálum broytist, og um fyriskipanirnar, ið barnaverndartænasturnar seta í verk, tæna sínum endamáli.

Hvørt barnið sær er skrásett sum eitt mál. Hetta merkir, at ein familja kann vera skrásett sum fleiri barnaverndarmál, um fyriskipanir verða settar í verk fyri fleiri børn í somu familju.

Talva 1: Tal av barnaverndarmálum við árslok 2017

	Gentur y. e. 18	Gentur e. e. 18	Dreingir y. e. 18	Dreingir e. e. 18	Tils	Y.e. 18 tils	E.e.18 tils	Tils	Y.e. 18	18-23	Tils	%
Norðoyggjar	38	1	60	1	100	98	2	100	1.487	384	1.871	5,3
Eysturk.	25	1	24	4	54	49	5	54	942	262	1.204	4,5
Skálafj.	64	5	64	1	134	128	6	134	1.619	426	2.045	6,6
VEKS	37	0	28	0	65	65	0	65	1.107	272	1.379	4,7
Vágur	41	4	28	1	74	69	5	74	846	182	1.028	7,2
Tórshavn	140	12	151	11	314	291	23	314	5.403	1.383	6.786	4,6
Sandoy	16	0	9	0	25	25	0	25	296	78	374	6,7
Suðuroy	46	2	55	1	104	101	3	104	1.020	298	1.318	7,9
Alt landið	407	25	419	19	870	826	44	870	12.720	3.285	16.005	5,4

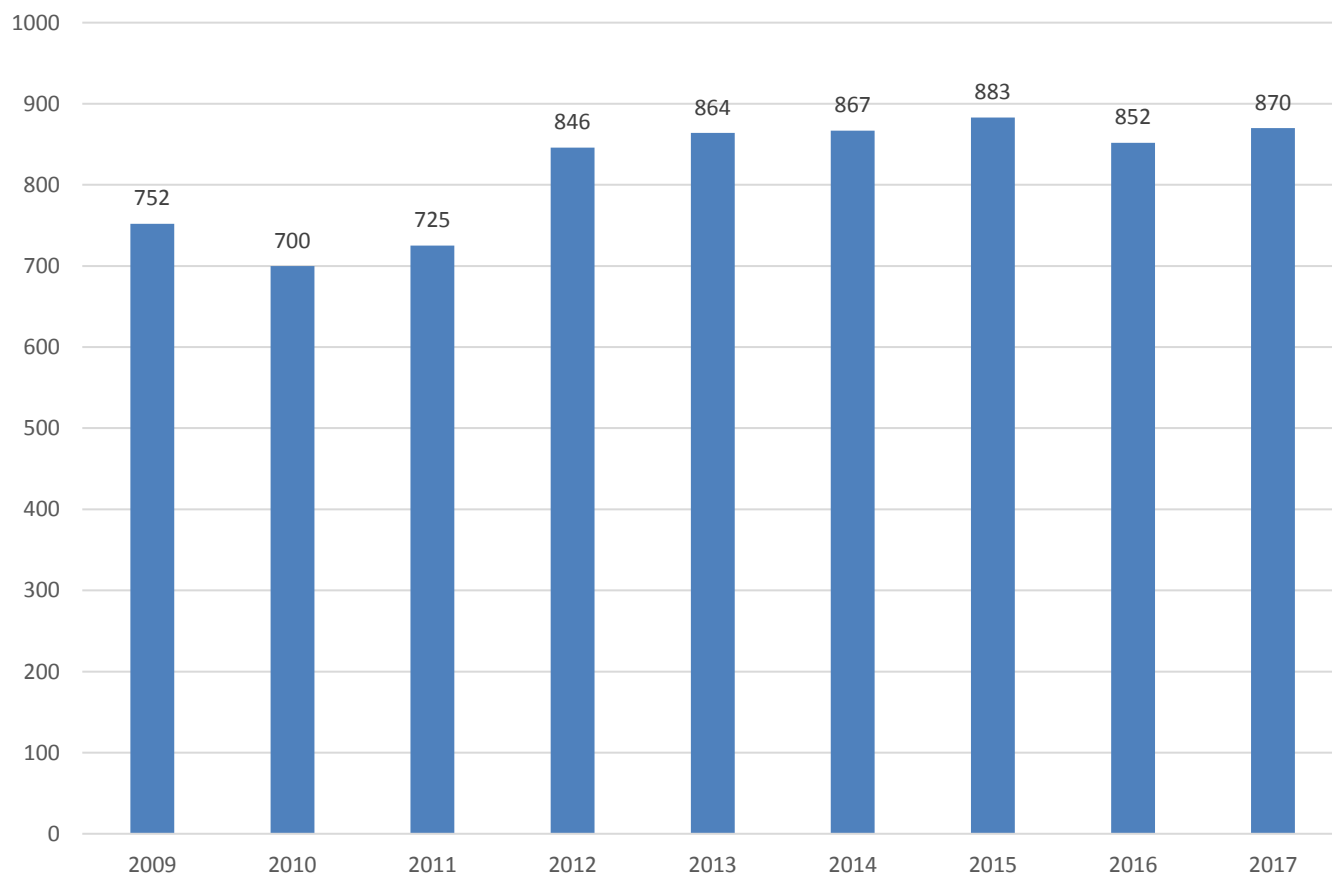
Talvan vísir, at barnaverndarmál í % av barnatalinum tilsamans er 5,4 fyri alt landið – sama støði sum undanfarna ár. Sum tað sæst, hevur Eysturkommuna og Fuglafjørður lutfalsliga fægst barnaverndarmál (4,5%), men eisini størsta økið, Tórshavn, hevur við sínum 4,6% færri mál enn miðaltalið fyri alt landið, eins og VEKS og Norðoyggjar.

Hini økini – Skálafjørðurin, Vágarnar, Sandoy og Suðuroy – høvdu fleiri mál í mun til barnatalið í sínum øki, enn miðalalið fyri alt landið.

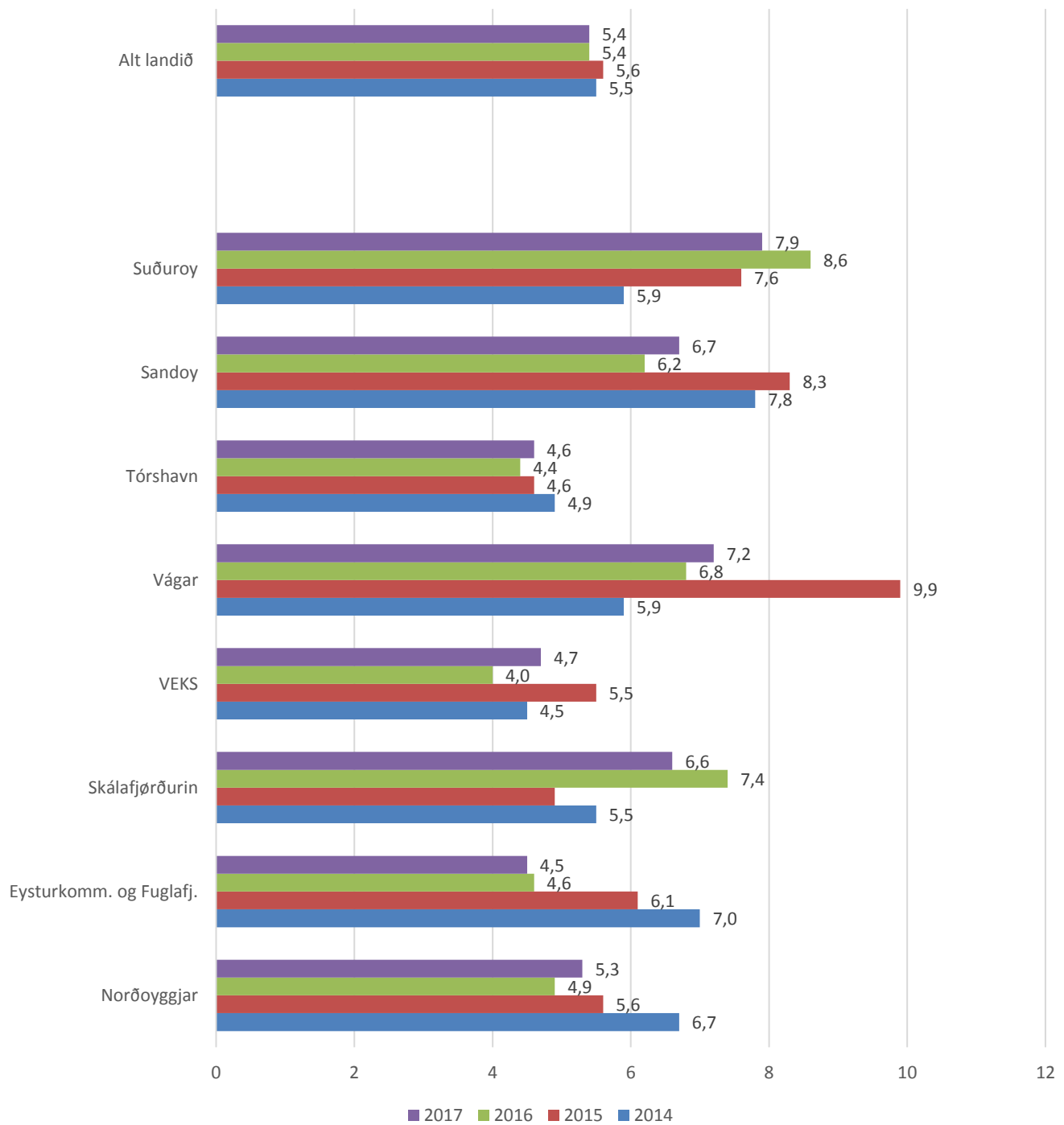
Talva 2: Tal av barnaverndarmálum í % av barnatali við árslok

	2014	2015	2016	2017
Norðoyggjar	6,7	5,6	4,9	5,3
Eysturkomm. og Fuglafj.	7,0	6,1	4,6	4,5
Skálafjørðurin	5,5	4,9	7,4	6,6
VEKS	4,5	5,5	4,0	4,7
Vágar	5,9	9,9	6,8	7,2
Tórshavn	4,9	4,6	4,4	4,6
Sandoy	7,8	8,3	6,2	6,7
Suðuroy	5,9	7,6	8,6	7,9
Alt landið	5,5	5,6	5,4	5,4

Yvirlit yvir tal av barnaverndarmálum 2009-2017

Yvirlit yvir barnaverndarmál í prosentum av barnatalinum 2014-2017

4. Hvussu byrja barnaverndarmálini?

Barnaverndarlógin fevnr sambært viðmerkingunum til lógina um børn, ið liva undir viðurskiftum, sum kunnu skaða teirra heilsu og menning.

Við barnaverndarlógini ynskti lóggevarin, at barnaverndartænasturnar skuldu fáa móguleika at savna sína orku um tey børn í samfelagnum, sum hava tørv á stuðli og hjálp. Tí fevnr barnaverndarlógin ikki um trivnaðin hjá børnum í síni heild. Lógin fevnr heldur ikki um børn, ið bera brek, uttan so, at tey samstundis liva undir umstøðum, sum kunnu skaða teirra heilsu og menning.

Fyri at tryggja, at barnaverndartænasturnar fáa kunnleika um børn, sum liva undir viðurskiftum, ið ikki eru nøktandi, er *fráboðanarskylda* ásett í barnaverndarlógini.

Lógin sigur, at øll hava fráboðanarskyldu, men skilur tó millum vanliga borgaran, ið kann vera ónavngivin, og tann, sum í starvi sínum hevur við børn at gera. Í seinna fòrinum er kravið, at fráboðanin skal verða navngivin. Í sambandi við endurskoðan av barnaverndarlógini, varð fráboðanarskyldan hjá fakkfólki herd við virknaði frá 1. juli 2012. Fakkfólk hava skyldu at boða barnaverndartænastuni frá, um so er, at tey hava kunnleika til, ella hava orsök at halda, at viðurskifti eru, sum krevja, at komið verður uppí eftir lógini.

Ásett er somuleiðis í lógini, at barnaverndartænastan skal siga starvsfólki frá, sum hava boðað frá, hvørt fráboðanin er móttikin.

Um fráboðanarskylduna sigur Barnverndarlógin hetta:

“§ 14. Øll, sum í starvi sínum hava við børn at gera og sum í hesum sambandi fáa kunnleika til viðurskifti ella hava orsök til at halda, at viðurskifti eru, sum krevja, at komið verður uppí eftir hesi lóg, hava skyldu til navngivin at boða barnaverndartænastuni frá hesum. Fráboðanarskyldan sambært hesum stykki verður sett fram um ásetingarnar í øðrum lógum um tagnarskyldu í viðkomandi yrkjum.

Stk. 2. Tann, ið fær kunnleika til, at foreldur ella annar uppalari vanrøkir, meinslar ella misnýtir eitt barn, ella at barnið á annan hátt livir undir viðurskiftum, ið kunnu skaða tess sálarligu ella líkamligu heilsu ella menning, hevur skyldu til at boða avvarðandi barnaverndartænastu frá hesum. Fráboðarin kann vera ónavngivin.

Stk. 3. Fráboðast skal eisini eftir stk. 1 og 2 um kvinnu, ið er við barn, tá ið mett verður, at tørvur er á stuðli sambært hesi lóg, t.d. vegna rúsevnismissnýtslu, sosialum ella sálarligum ávum.

Stk. 4. Barnaverndartænastan skal sum skjótast, og seinast innan eina viku, ganga ígjøgnum innkomnar fráboðanir og meta um, hvørt kanningar skulu setast í verk sambært hesi lóg, sí §§ 45 og 49.

Stk. 5. Barnaverndartænastan skal boða fráboðara sbrt. stk. 1 frá, hvørt fráboðanin er móttikin. Um ikki serlig viðurskifti tala ímóti hesum, skal barnaverndartænastan boða fráboðara sbrt. stk. 1 frá, hvørt fráboðanin hevur ført til, at málið verður kannað, ella at fyriskipanir eru settar í verk sambært hesi lóg. Afturboðanin fevnr bert um tann, ið fráboðað er um.

Stk. 6. Um ikki serlig viðurskifti tala ímóti hesum, kann barnaverndartænastan, tá tað hevur avgerandi týðning fyri, hvørja hjálp og stuðul fráboðari sbrt. stk. 1 kann veita barninum, kunna um, hvørjar fyriskipanir eru settar í verk.”

Sambært § 49, stk. 1 skal barnaverndartænastan tó *beinanvegin og innan 24 tímar* eftir eina fráboðan meta um, hvørt vandi er fyri barnsins heilsu og menning, og um bráðfeingis fyriskipan tí skal setast í verk.

Ein fráboðan sambært hesi grein nýtist ikki merkja, at nøkur fyriskipan verður sett í verk. Barnaverndartænastan kannar og upplýsir í fyrstu syftu málið, og um komið verður fram til, at tað ikki er grundarlag fyri at seta fyriskipanir í verk, skal barnaverndartænastan onki gera.

Talva 3: Nýggj barnaverndarmál í 2017 í mun til talið av børnum og ungum tilsamans

	Gentur	Dreingir	Tilsamans	0-17 ár tilsamans	% av barnatali			
					2017	2016	2015	2014
Norðoyggjar	17	36	53	1.487	3,5	3,3	2,0	0,3
Eysturkomm. og Fuglafj.	10	9	19	942	2,0	1,2	1,6	1,5
Skálafjørðurin	12	13	25	1.619	1,6	2,3	0,4	0,4
VEKS	17	4	21	1.107	1,9	3,0	2,7	1,2
Vágar	6	4	10	846	1,1	0,9	1,3	1,0
Tórshavn	43	31	74	5.403	1,4	1,2	1,3	0,9
Sandoy	3	2	5	296	1,7	1,6	2,8	2,2
Suðuroy	5	9	14	1.020	1,4	3,3	2,5	0,4
Alt landið	113	108	221	12.720	1,7	1,7	1,5	0,8

Tilsamans vóru skrásett 221 nýggj mál í árinum – 113 gentur og 108 dreingir. Samlaða talið av nýggjum málum í mun til barnatalið í øllum landinum var 1,7%. Økini, sum hevur havt størstu tilgongdina av nýggjum málum, eru Norðoyggjar, Vágarnar og Eysturkommuna & Fuglafjørður. Hin vegin vóru færri nýggj mál stovnaði á Skálafjørðinum, Norðoyggjum og í Suðuroy.

Talva 4: Endað mál í 2017

	Gentur	Dreingir	Tilsamans	0-22 tils.	Endað mál í % av barnatali	
Norðoyggjar	13	29	42	1.871		2,3
Eysturkomm. og Fuglafj.	9	1	10	1.204		0,9
Skálafjørðurin	13	7	20	2.045		1,0
VEKS	7	13	20	1.379		1,4
Vágar	7	6	13	1.028		1,3
Tórshavn	54	38	92	6.786		1,4
Sandoy	4	1	5	374		1,4
Suðuroy	6	8	14	1.318		1,1
Alt landið	113	103	216	16.005		1,4

Talva 5: Hvør boðaði frá í 2017

Fráboðari	Norður	Eystur	Skálafj.	VEKS	Vágar	Tórshavn	Sandoy	Suðuroy	Alt.	%-býti
Foreldramyndugleikin	5	5	5	3	5	10	3	3	39	12,9
Foreldur u. foreldramyndugleika	0	0	0	2		1	0	0	3	1,0
Barnið sjálvt	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0,6
Skúli	5	5	5	17	2	8	1	2	45	14,9
Familja ella onnur, sum kenna familjuna	2	0	0	2	0	5	0	1	10	3,3
Dagstovnar, dagrøkt og frítíðarskúli	1	1	2	2	2	8	0	1	17	5,6
Løgreglan	16	2	2	7		10	2	2	41	13,9
Almannaverkið	3	1	0	1	0	1	1	0	7	2,3
Psyk. Depilin	1	0	2	0	1	12	0	0	16	5,3
Heilsufrøðingur	3	0	0	9		6	3	2	23	7,5
Kommunulækni	1	0	0	2	0	2	0	0	5	1,6
Ljósmóður	0	0	0	1	0	2	0	0	3	1,0
Onnur í heilsuverkinum	2	0	0	2		4	1	0	9	3,0
Annað barnaverndarøki		2	4	0		6	0	0	12	3,9
Onnur, herímillum ónevnd	13	1	0	10		27	4	2	57	18,9
BVT tekur sjálv málið upp	0	2	5	1	0	4	1	0	13	4,3
Íalt	52	19	25	59	10	108	16	13	302	100,0

Ein fittur partur av teimum, sum fráboða eitt barnaverndarmál eru fólk, sum hava familjutilknyti til barnið, ella kanska barnið sjálvt.

Nógvar av fráboðanum koma tó frá yrkisliga umhvørvinum, sum barnið beinleiðis ella óbeinleiðis kemur í samband við. Tann yrkisbólkurin, sum fráboðar oftast, eru skúlarin, ið standa fyri 14,9% av øllum fráboðanum. Eisin lögreglan er væl umboðað í hesum bólki við 13,9%.

Størsti einstaki bólkurin (18,9%) er *Onnur*, sum eitt nú fevnir um tey, sum ynskja at vera ónevnd við síni fráboðan. Tá er talan um fólk, ið ikki boða frá sum fakfólk, men sum annars eru stúrin um støðuna hjá einum barni. Sí annars nærri á s. 9 um hetta.

Samlaða talið – 302 – samsvarar ikki heilt við samlaða talið í talvu 3. Orsøkin til hetta er, at talan kann vera um meira enn ein fráboðara í summum málum. Tvs. at hugsast kann t.d., at bæði skúli, lögregla og kommunulækni hevur boðað frá í eina og sama máli.

Barnið sum offur og hættislig atferð hjá barni

Skeivleikar, sum gera um seg í barnaumsorgan og uppaling, kunnu verða býttir í tveir flokkar: harðskap og vanrøkt. Við harðskap verður meint við gjørda gerð, sum kann skaða ella sannlíkt skaðar menningina hjá barninum. Við vanrøkt verður meint við ógjørda gerð, sum kann skaða ella sannlíkt skaðar menningina hjá barninum.

Talva 6: Hvørjar vóru orsøkirnar til fráboðanirnar í 2017

	Alt landið 2017	%- býti	2016	2015	2014
Vanrøkt					
Kenslulig/sálarlig vanrøkt	87	23,1	135	93	117
Vanrøkt í sambandi við umsjón og eftirlit	73	19,3	64	52	59
Vanrøkt í sambandi við skúlagongd	17	4,5	19	19	26
Likamlig vanrøkt	12	3,2	16	6	8
<i>Tilsamans</i>	<i>189</i>		<i>234</i>	<i>170</i>	<i>210</i>
Harðskapur					
Kensluligur/sálarligur harðskapur	16	4,2	18	17	19
Likamligur harðskapur	12	3,2	16	13	16
Kynsligur harðskapur (ágangur)	14	3,8	10	18	35
<i>Tilsamans</i>	<i>42</i>		<i>44</i>	<i>58</i>	<i>70</i>
Heilsa ella lív hjá ófødða barninum í vanda	25	6,6	2	6	3
<i>Tilsamans</i>	<i>25</i>		<i>2</i>	<i>6</i>	<i>3</i>
Hættislig atferð hjá barninum					
Barnið hevur trupulleikar í skúlanum ella vanrøkir skúlan	41	10,8	35	33	27
Misgerðir hjá barni	33	8,7	20	8	6
Barnið fremur likamligan ella kynsligan harðskap	10	2,6	8	10	9
Barnið setur egnu heilsu og menning í vanda	25	6,6	31	14	19
Barnið tekur rúsevni/rúsdrekka	13	3,4	15	3	2
<i>Tilsamans</i>	<i>122</i>		<i>109</i>	<i>68</i>	<i>63</i>
Orsøkir til fráboðanir tilsamans	376	100,0	389	302	346

Gevið gætur, at til ber at skráseta meiri enn eina orsök til fráboðan fyri hvørt mál.

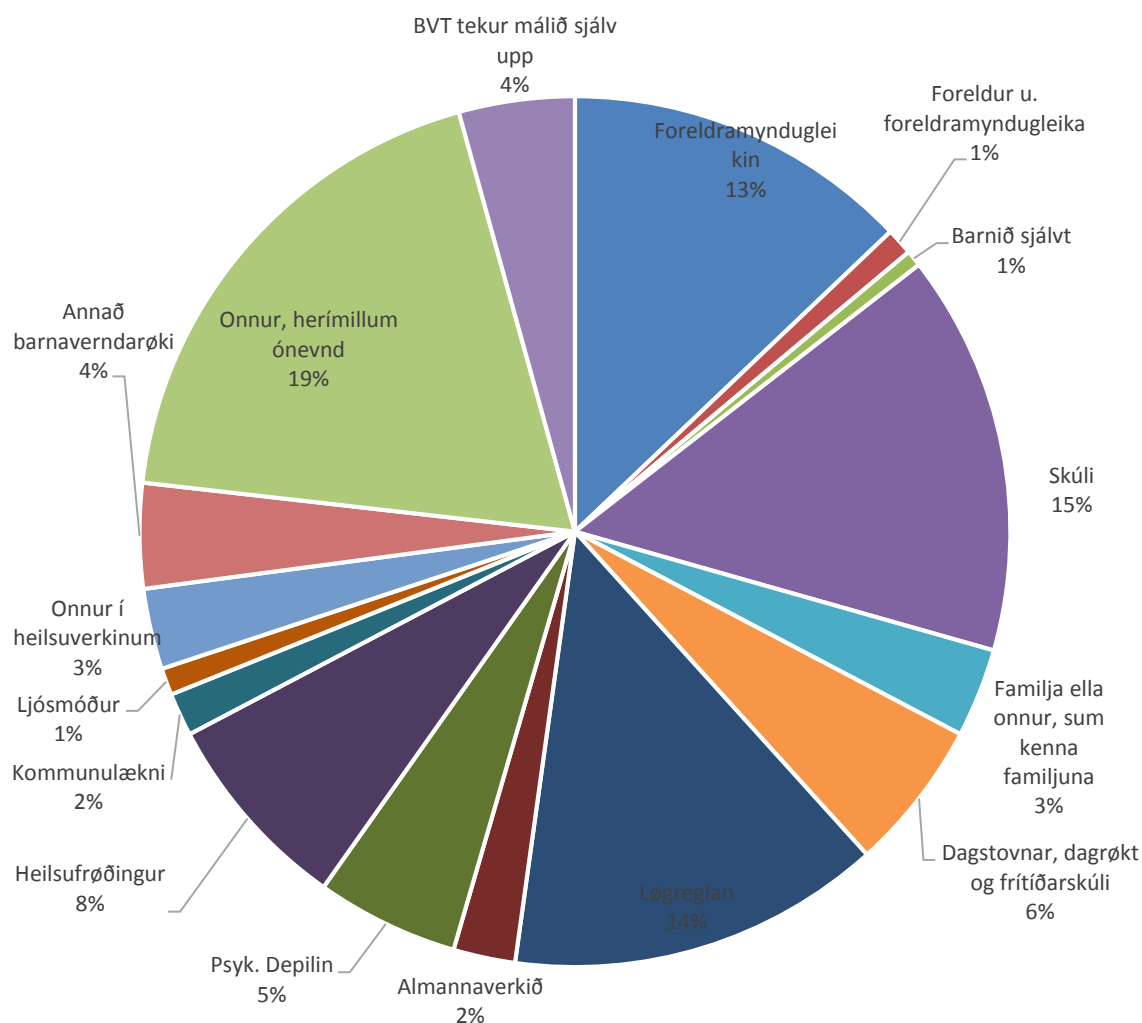
Misgerðir hjá barni kunnu eitt nú vera: at tað ikki kemur til hús til ásettar tíðir, biddar, rýmir, brýtur inn og ger herverk. Við *likamligan ella kynsligan harðskap* verður bæði hugsað um ágang móti øðrum barni og móti vaksnum fólki.

Talva 7: Orsøkir til, at fyriskipanir endaðu í 2017

	Norður	Eystur	Skálafj.	VEKS	Vágar	Tórsh.	Sandoy	Suðuroy	Alt landið	%-býti
Endamálið rokkið	15	7	11	11	9	67	2	13	135	58,9
Fyriskipan nyttuleys	14	0	0	3	0	3		2	22	9,5
Barnið er fyllt 18 ár	8	1	3	3	2	11	1	4	33	14,8
Familjan flutt av landinum	2	1	1	1	0	4	0	0	9	3,8
Víst til annan myndugleika	3	1	5	2	2	13	2	2	30	13,0
Tilsamans	42	10	20	20	13	98	5	21	229	100,0

Gevið gætur, at til ber at skráseta meiri enn eina orsök til, at eitt mál verður endað.

Yvirlit: hvør boðaði frá í 2017?

5. Fígging – kostnaður av barnavernd

Áðrenn barnaverndarlógin kom í gildi, var tað sambært barnaforsorgarlógini barnaverndarnevndirnar í einstøku kommununum, sum tóku avgerð í barnverndarmálum, og landið rindaði útreiðslurnar av málunum. Eitt av endamálunum við nýggju lógini var, at fáa greitt fíggarligt ábyrgdarbýti millum land og kommunur á barnaverndarøkinum. Lógin ásetui tí, at kommunurnar bera kostnaðin av tí fyribyrgjandi partinum av barnaverndarøkinum og tá børn verða sett til fosturs, meðan landið ber útreiðslurnar, tá børn verða umsofngnaryvirtikin og fara á viðgerðarstovn. Kommunurnar rinda tó eitt ávíst brúkaragjald í hesum sambandi. Sí annars á talvu 12.

Talva 8: Kostnaður av barnaverndarøkinum fyri hvønn íbúgva í 2017

	Fólkatal	Kostnaður tilsamans	Fyri hvønn íbúgva
Norðoyggjar	6.067	6.094.748,38	1.012,97
Eysturkomm. og Fuglafjørður	3.627	3.529.455,06	973,10
Skálafjørður	6.251	10.383.000,00	1.654,61
VEKS	4.296	3.616.777,63	841,90
Vágar	3.233	7.284.200,00	2.253,01
Tórshavn	21.127	28.790.337,00	1.362,72
Sandoy	1.287	1.083.693,92	842,00
Suðuroy	4.612	5.443.435,00	1.180,27
Alt landið	50.500	66.225.646,99	1.311,39

Í 2017 kostaði barnaverndarøkið sostatt 66,2 mió. krónur fyri allar kommunurnar tilsamans, í mun til 65,6 mió. krónur í 2016.

Við tað, at fólkavøksturin hevur verið so mikið stórur í tíðarskeiðnum, hækkaði miðalkostnaðurin fyri hvønn íbúgva ikki. Hann var 1.311 krónur í 2017, í mun til 1.322 krónur árið fyri. Sum tað sæst, lógu fleiri øki undir hesum miðaltali, meðan onnur øki lógu væl oman fyri.

Mestan kostnað fyri hvønn íbúgva hevði Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur (2.253,01 krónur) og Barnaverndartænastan við Skálafjørðin (1.654,61 krónur), meðan barnaverndartænastan í VEKS-samstarvinum og barnaverndartænastan í Sandoy høvdu lægsta kostnaðin fyri hvønn íbúgva – ávikavist 841,90 krónur og 842,00 krónur.

Talva 9: Kostnaður av barnaverndarøkinum fyri hvørt mál í 2017

	Mál	Kostnaður tilsamans	Fyri hvørt mál
Norðoyggjar	100	6.094.748,38	60.950,99
Eysturkommuna og Fuglafjørður	54	3.529.455,06	65.360,28
Skálafjørður	134	10.383.000,00	77.485,07
VEKS	65	3.616.777,63	55.642,73
Vágar	74	7.284.200,00	98.435,13
Tórshavn	314	28.790.337,00	91.688,97
Sandoy	25	1.083.693,92	43.346,68
Suðuroy	104	5.443.435,00	52.340,72
Alt landið	870	66.225.646,99	76.121,43

Í miðal kostaði hvørt barnaverndarmál sambært talvuni 76.121,43 krónur í 2017. Í Sandoyinni, Suðuroynni, VEKS-samstarvinum, Norðuroyggjum, eins og í Eysturkommunu saman við Fuglafirði er miðalkostnaðurin fyri hvørt mál lægri enn landsmiðaltalið, meðan hann er hægri í Vágum, í Tórshavn og við Skálafjørðin.

Talva 10: Kostnaður av barnaverndarøkinum, býtt á nýtslu, í 2017

	Fosturf.	Stovnsútr.	§ 15 fyrisk.	Fyris./starvsf.	Annað	Tils. 2017	Tils. 2016
Norður	2.011.891	1.102.173	835.930	1.970.757	173.997	6.094.748	5.930.294
Eystur	808.971	629.735	653.253	1.307.145	130.352	3.529.455	3.917.435
Skálafj.	2.464.000	1.832.000	3.250.000	2.837.000	0	10.383.000	11.386.000
VEKS	468.784	1.133.518	206.177	1.681.646	126.653	3.616.778	3.323.283
Vágar	2.408.000	101.000	1.338.000	3.181.483	255.717	7.284.200	6.747.000
Tórshavn	11.395.920	1.765.210	7.673.284	7.955.923	0	28.790.337	27.731.182
Sandoy	144.432	0	540.012	399.250	0	1.083.694	1.107.739
Suðuroy	786.750	677.225	1.044.180	2.935.280	0	5.443.435	5.509.813
Alt landið	20.488.747	7.240.861	15.540.835	22.268.484	686.720	66.225.647	65.652.747

Talva 10 vísir kostnaðin av barnaverndarøkinum, býtt á nýtslu. Sum tað sæst, er tað *fyrisingin* (og í fleiri økjum eisini *starvsfólk, sum eru sett í fast starv at veita viðgerð*, sí talva 14), sum er størsti einstaki útreiðslubólkurin. **Her er vert at geva gætur, at tann viðgerð, sum í talvu 14 er tald uppí fyrisingina, tí hon er veitt av føstum starvsfólki hjá barnaverndartænastuni, í roynd og veru heldur kundi verið tald uppí tær fyriskipanir, sum verða settar í verk sambært § 15. Fyri alt landið er talan um 3.853.245,80 kr.**

Fyrisingarkostnaður fevnir um:

- kostnað fyri starvsfólk í barnaverndartænastunum,
- samsýning til barnaverndarnevndirnar og
- kostnað av rakstrinum av Barnaverndarstovu Føroya.

Síðan eru tær fyriskipanir, sum standast av børnum, ið verða sett heiman (Fosturforeldraskipanin), størsta einstaka útreiðslan í fleiri av barnaverndarøkjnum, eins og fyri landið alt.

Støddin á samsýningini til fosturforeldur verður ásett í kunngerð frá Almannamálaráðnum við atliti at, hvussu krevjandi uppgávan er. Her verður millum annað tikið hædd fyri aldri á barninum, og um fosturforeldrini kunnu hava annað arbeiði eisini.

Stovnsútreiðslurnar fevna í mestan mun um brúkaragjalðið, ið barnaverndartænasturnar gjalda fyri at hava børn búgvandi í stovni. Sí annars talvu 12.

Við í upphæddina til § 15-fyriskipanir eru tald umlætting hjá fosturforeldrum sambært § 15, stk. 1, pkt. 7. Sí talva 13.

Talva 11: Kostnaður av Fosturforeldraskipanini í 2017

Fosturforeldrask.	Norður	Eystur	Skálafj.	VEKS	Vágar	Tórshavn	Sandoy	Suðuroy	Alt landið
Samsýning til fosturforeldur	1.303.047	503.387	1.311.000	331.761	1.143.000	6.622.533	45.825	383.443	11.643.995
Vistarhald/klæðir	320.512	182.455	593.000	124.421	606.000	2.370.494	60.740	207.296	4.464.917
Stovns- og skúlagjöld til aðrar kommunur o.t.	204.561	63.000	456.000	0	578.000	297.508	0	138.534	1.737.603
Útreiðslur í sambandi við samveru	27.004	7.400	76.000	0	22.000	447.763	15.662	4.000	599.829
Stuðlandi fyriskipanir fyri børn til fosturs og foreldur teirra	128.154	22.500	2.000	0	0	1.467.247	10.400	46.294	1.676.595
Lummapeningur til barnið	12.005	26.870	22.000	12.602	59.000	150.790	11.806	7.184	302.256
Stovnan og útbúnaður	16.608	3.359	4.000	0	0	39.585	0	0	63.552
Tilsamans	2.011.891	808.971	2.464.000	468.784	2.408.000	11.395.920	144.432	786.750	20.488.747

Ein stórur helmingur av útreiðslunum av fosturforeldraskipanini verður nýttur til at samsýna fosturforeldrunum við. Harafturat verður rindað fyri vistarhald hjá barninum í fosturheiminum og til klæði.

Við tað, at barnið ofta gongur í øðrum skúla enn í heimakommununi, verður skúlagjald latið til kommuna, har fosturforeldrini búgva.

Talva 12: Stovnsútreiðslur í 2017

Stovnsútreiðslur	Norður	Eystur	Skálafj.	VEKS	Vágar	Tórshavn	Sandoy	Suðuroy	Alt landið
Bú- og viðgerðarst., brúkaragjald	988.807	582.679	1.297.000	1.133.518	32.000	1.650.943	0	644.000	6.328.947
Eftirskúlar	0	20.551	20.000	0	59.000	0	0	16.225	115.776
Skúlagongd í Føroyum	16.372	16.800	12.000	0	4.000	0	0	17.000	66.172
Stovnsútreiðslur uttanlands	0	0	458.000	0	0	114.267	0	0	572.267
Sálarfrøðiligar kanningar/viðgerð	80.396	0	0	0	0	0	0	0	80.396
Útreiðslur í sambandi við samveru	16.597	9.705	45.000	0	6.000	0	0	0	77.302
Tilsamans	1.102.173	629.735	1.832.000	1.133.518	101.000	1.765.210	0	677.225	7.240.860

Ein sundurgreining av stovnsútreiðslunum vísir, at nógv tær størstu útreiðslurnar standast av brúkaragjaldinum til bú- og viðgerðarstovnar, meðan smærri prosentpartar fara til stovnsútreiðslur uttanlands og til eftirskúlar og aðra skúlagongd.

Kostnaðurin av at reka viðgerðarstovnar í sambandi við barnavernd er ein landsútreiðsla, men barnaverndartænasturnar rinda, sum nevnt frammanfyri, eitt brúkaragjald, ið Almannamálaráðið ásetir árliga sambært kunngerð.

Talva 13: BVL § 15 - fyrirbyrgjandi fyriskipanir. Kostnaður í 2017

§ 15	Norður	Eystur	Skálafj.	VEKS	Vágar	Tórshavn	Sandoy	Suðuroy	Alt landið
Familjuviðgerð ella líknandi stuðul	375.160	185.893	544.000	88.964	105.000	2.374.226	57.160	65.000	3.795.403
Stuðul í heiminum	241.112	137.670	1.380.000	0	90.000	1.302.951	237.909	369.030	3.758.672
Sálarfrøðilig hjálp	106.643	328.289	572.000	65.500	146.000	1.112.314	70.200	67.150	2.468.096
Sosíalt ansingarpláss	0	0	84.000	24.539	0	0	0	105.112	213.651
Persónligur ráðgevi/stuðul til barnið	0	0	525.000	0	352.000	783.896	18.264	275.929	1.955.089
Umlætting	59.241	0	105.000	27.174	629.000	1.275.107	119.819	74.064	2.289.405
Arbeidsroynd ella líknandi	28.244	0	39.000	0	3.000	640.499	0	17.100	727.843
Sjúku-/misnýtsluviðgerð	17.730	0	0	0	0	36.000	36.659	10.752	101.141
Menna frítíðarvirksemi hjá barninum	7.800	1.400	1.000	0	1.000	52.743	0	60.040	123.983
Stuðul í egnum kamari/íbúð	0	0	0	0	12.000	95.548	0	0	107.548
Tilsamans	835.930	653.253	3.250.000	206.177	1.338.000	7.673.284	540.012	1.044.177	15.540.832

Talvan vísir, at størstu útreiðslupostarnir eru til familjuviðgerð, persónligan stuðul til barnið, sálarfrøðiliga hjálp, eins og til stuðul í heiminum. Hesar fyra fyriskipanir sambært § 15 í barnaverndarlógini standa tilsamans fyri trimum fjórðingum av útreiðslunum, sum verða latnar eftir lógargreinini. Møguleikarnir at veita børnum og familjum hjálp eftir barnaverndarlógini eru nógvir. Á talvuni sæst yvirlit yvir ymiskar fyriskipanir. Høvuðsreglan er, at so leingi tað gagnar barninum, so er grundarlag fyri eini fyriskipan.

Sambært § 15 í barnaverndarlógini verður stórir dentur lagdur á fyrirbyrgjandi fyriskipanirnar í barnaverndararbeiðinum. Einans tá tað ikki er møguligt við fyrirbyrgjandi fyriskipanunum at geva einum barni ella familju nøktandi hjálp, kann verða farið víðari til aðrar og meira víðgongdar fyriskipanir. Slíkar fyriskipanir kunnu m.a. verða at seta barnið heiman í fosturheim ella á stovn. Flestu avgerðir, um at flyta barnið úr heiminum, verða tiknar við samtykki frá foreldrunum. Hóast samtykki er fingið til vega, skal málið leggjast fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina til støðutakan. Hetta er fyrst og fremst orsakað av, at barnaverndarlógin hevur rættartrygdina hjá børnum og foreldrum fyri eyga.

Talva 14: Kostnaður av fyrisiting og viðgerð í 2017

	Málsviðgerð	Viðgerð av børnum og avvarðandi	Tilsamans
Norðoyggjar	1.122.525,30	848.232,00	1.970.757,30
Eystur	784.286,70	522.857,80	1.307.144,50
Skálafj.	2.311.000,00	526.000,00	2.837.000,00
VEKS	1.681.646,18	0,00	1.681.646,18
Vágar	2.021.059,00	1.160.424,00	3.181.483,00
Tórshavn	7.955.923,00	0,00	7.955.923,00
Sandoy	399.250,24	0,00	399.250,24
Suðuroy	2.139.548,00	795.732,00	2.935.280,00
Alt landið	18.415.238,42	3.853.245,80	22.268.484,22

6. Fosturforeldraskipanin

Kommunurnar stovnsettu eina fosturforeldraskipan fyri alt landið, tá tær settu Barnaverndarstovu Føroya á stovn í 2006. Fosturforeldraskipanin er ein týðandi partur av virkseminum á Barnaverndarstovuni.

Tá umstøðurnar í heiminum eru soleiðis, at tað ikki ber til hjá einum barni at verða búgvandi heima, verður kannað, um barnið kann setast í eina fosturfamilju. Havt eigur at verða havt í huga í hvørjum einstøkum føri, um næstrafólk kunnu góðkennast sum fosturfamilja.

Eitt fosturheim er sambært barnaverndarlógini at skilja sum eitt heim, har fosturforeldur hava umsorgan fyri einum barni í styttri ella longri tíðarskeið, tá ið tað verður sett heiman. Talan kann m.a. vera um umlætting, bráðfeingis fosturheim og fosturheim, har børn verða sett fyríbils ella varandi til fosturs.

Krøvini til fosturfamiljur vóru frá 1. juli 2012 broytt soleiðis, at næstringar ella onnur, ið hava tætt samband við barnið, kunnu góðkennast sum fosturforeldur, um tey í ítøkiliga førinum eru egnað í mun til ávísa barnið. Sostatt eru ikki heilt somu krøv galdandi til hesi fosturforeldur sum til onnur.

Eitt barn kann setast til fosturs, tá ið:

- 1) foreldrini samtykkja, at barnið verður sett í fosturheim,
- 2) barnið ongan verja hevur,
- 3) barnið fyríbils er undir barnaverndarnevndarinnar umsorgan uttan foreldranna samtykki.

Fosturforeldraskipanin á Barnaverndarstovu Føroya fær upplýsingar frá barnaverndartænastunum um barnið, og hvønn tørv barnið hevur, og skal so finna ta røttu familjuna til barnið.

Við ársenda í 2017 vóru 91 góðkendar fosturfamiljur í Fosturforeldraskipanini, sum høvdu børn til fosturs ella umlætting, ella sum vóru tilreiðar at taka ímóti børnum til fosturs ella umlætting. Av hesum 91 fosturfamiljunum vóru tær 34 í familju við barnið, ella ein partur av umhvørvinum hjá tí.

Umráðandi er at finna tey fosturforeldrini, sum hóska best til tað einstaka barnið. Tískil kemur fyri, at nakrar fosturfamiljur eru í skipanini, sum onkuntíð ikki hava børn. Tað kunnu vera ymisk viðurskifti, sum gera, at tað einstaka barnið ikki hóskar til hesar fosturfamiljur.

Eisini eru summar fosturfamiljur, sum verða nýttar til fleiri fyriskipanir. Til dømis, tá talan er um systkin, ella tá tað snýr seg um umlættingarfamiljur, sum hava fleiri børn í styttri tíðarskeið í senn.

Í 2017 komu 16 nýggjar umsóknir inn til Fosturforeldraskipanina, um at gerast fosturfamilja. Hesar vóru allar góðkendar. Av teimum vóru 12 næstringar ella onnur, sum frammanundan eru partar av umhvørvinum hjá barninum.

Talva 15: Tal av børnum til fosturs 31. desember 2017 – býtt eftir aldri og kyni

	Gentur 0-6	Dreingir 0-6	Gentur 7-13	Dreingir 7-13	Gentur 14-17	Dreingir 14-17	Gentur 18-23	Dreingir 18-23	Gentur tils.	Dreingir tils.	Íalt
Norður	0	0	2	2	0	1	0	0	2	3	5
Eystur	0	0	0	1	1	0	0	2	1	3	4
Skálafj.	2	1	1	1	0	0	2	0	5	2	7
VEKS	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	2
Vágar	2	1	1	0	5	0	2	0	10	1	11
Tórshavn	4	7	6	13	3	10	5	4	18	34	52
Sandoy	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
Suðuroy	0	0	2	1	1	0	0	0	3	1	4

Alt landið	9	9	12	18	11	12	9	6	41	45	86
-------------------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	-----------	-----------	-----------

Tilsamans 86 børn vóru til fosturs í Føroyum við árslok 2017. Av hesum var sløk helvtin úr Tórshavnar kommunu. Ein vaksandi partur av børnunum eru til fosturs hjá fólki, sum eru í familju við barnið ella á annan hátt eru partur av netverkinum hjá barninum.

Býtið millum dreingir og gentur, sum eru sett til fosturs við árslok 2017, vísir eina líttla yvirvág av dreingjum fyri alt landið, nevnliga 45 dreingir og 41 gentur. Kynsbýtið í aldursbólkinum vísir, at fleiri dreingir enn gentur eru til fosturs í aldursbólkinum 7-13, meðan fleiri gentur enn dreingir eru í aldursbólkinum 18-23 ár.

Umlætting

Tá ið viðurskiftini í heiminum ella hjá børnunum eru soleiðis, at ikki er neyðugt at seta tey til fosturs, men kortini hava tørv á umlætting, kunnu børnini koma í eina fosturfamilju til umlætting. Hetta merkir, at tey í styttri tíðarskeið búa hjá fosturfamiljunum, men eru ikki umsorganaryvirtikin, og foreldrini hava framvegis foreldramyndugleikan og ábyrgdina av børnunum.

Mest vanlig er, at børnini eru eitt ella tvey vikuskifti um mánaðin til umlætting, men talan kann eisini verða um eitt ávíst tíðarskeið, meðan foreldrini eitt nú fáa viðgerð fyri misnýtslu o.l.

Ætlanin við umlætting er, at geva børnum og foreldrum nýggja orku. Koma børnini frá eini familju, sum ikki er so vælverkandi á øllum økjum, kunnu tey síggja og kenna seg sum part av eini vælverkandi familju, sum kann geva teimum umsorgan og upplivingar. Tað kann vera trupult at finna fosturfamiljur til umlættingarfyriskipanir. Hetta er eitt orku- og tíðarkrevjandi arbeiði fyri fosturforeldraskipanina. Tað, at finna eina fosturfamilju til eitt barn, sum skal í umlætting, kann ofta hava við sær, at fosturforeldraskipanin skal vitja fleiri fosturfamiljur, áðrenn rætta fosturfamiljan verður funnin.

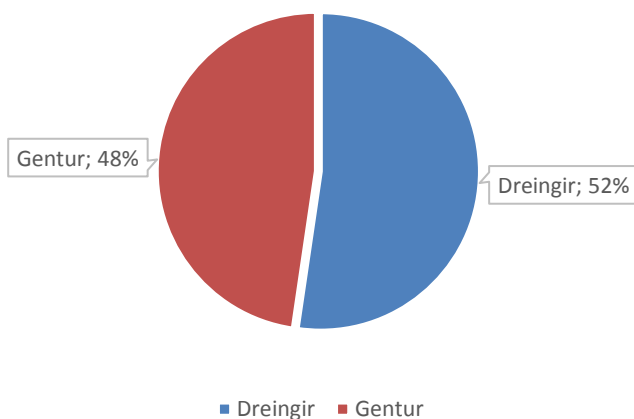
Umlætting er ein sjálvboðin fyribýrgjandi fyriskipan, skilt á tann hátt, at barnið ella familjan kann broyta meining eftir, at fosturfamiljan er funnin og ikki ynskja umlætting kortini. Møguligt er ikki at seta í verk umlætting uttan samtykki frá tí foreldrinum, sum hevur foreldramyndugleikan.

Talva 16: Tal av børnum til umlætting í 2017 – býtt eftir aldri og kyni

	Gentur 0-6	Dreingir 0-6	Gentur 7-13	Dreingir 7-13	Gentur 14-17	Dreingir 14-17	Gentur 18-23	Dreingir 18-23	Gentur tils.	Dreingir tils.	Íalt
Norður	0	4	2	2	0	1	0	0	2	7	9
Eystur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skálafj.	2	1	1	3	0	0	0	0	3	4	7
VEKS	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Vágar	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	2
Tórshavn	5	6	6	11	1	5	0	0	12	22	34
Sandoy	1	0	1	0	0	0	0	0	2	0	2
Suðuroy	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Alt landið	8	14	10	16	1	6	1	1	20	37	57

Best umboðaði aldursbólkur í 2017 var 7 - 13 ára gomul. Eisini í 2017 vóru munandi fleiri dreingir enn gentur til umlætting. Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu hevur nógv flest børn í umlætting, meðan aðrar barnaverndartænastur bert høvdu okkurt einstakt barn – ella onki, til umlættingar í 2017.

Yvirlit: Kynsbýtið millum børn til fosturs í 2017

Yvirlit: Kynsbýtið millum børn í umlætting í 2017

